

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Imię i nazwisko autora rozprawy:

mgr Justyna Rebelka - Czapiewska

Imię i nazwisko promotora rozprawy:

prof. dr hab. Anna Wysocka

Temat rozprawy:

KOSMOGONIE. Język abstrakcji w budowaniu harmonii przestrzeni malarskiej oraz w autorskich poszukiwaniach wartości estetycznych i duchowych.

rozprawa w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki

STRESZCZENIE:

Temat mojej pracy doktorskiej *Kosmogonie. Język abstrakcji w budowaniu harmonii przestrzeni malarskiej oraz autorskich poszukiwaniach wartości estetycznych i duchowych* wpisuje się w zakres moich dotychczasowych zainteresowań i dociekań w obszarze sztuki i malarstwa. Do powstania jej koncepcji przyczyniły się prace powstałe w ciągu ostatnich lat mojej drogi twórczej, były to cykle malarskie, każdy był następstwem poprzedniego, zarówno pod względem treści jak i formy. Jest to więc kontynuacja a zarazem rozwinięcie poszukiwań i wraz z częścią pisemną jest podsumowaniem pewnego etapu mojej twórczości.

Praca pisemna stanowi komplementarną część z cyklem prac malarskich zatytułowanych *Kosmogonie*. Jest analizą osobistego procesu twórczego, języka abstrakcji i jego źródeł, autorskich praktyk artystycznych, motywów malarskich i symboliki związanej z tożsamością. Została podzielona na rozdziały, w których podejmuję się analizy powiązanych z moją działalnością artystyczną zagadnień, a mianowicie: tryptyku, cyklu malarskiego, synestezji sztuk, symboliki kształtu i koloru, syntezy formy. Jest zapisem fascynacji i inspiracji twórczych, odnajdywania się w pokrewieństwie duchowym z wybranymi artystami w dziejach sztuki, głównie nowoczesnej i współczesnej, których twórczość wynika z jej historycznego rozwoju. Ukazuje przebieg drogi twórczej w dążeniu i kreowaniu harmonii przestrzeni malarskiej.

Rozprawa zawiera subiektywny komentarz do sytuacji w sztuce, czasów w jakich powstaje – chaosu intelektualnego, kryzysu wartości, nowej – wirtualnej rzeczywistości, znaków schyłku pewnego

nienaruszalnego dotąd porządku, w oparciu o literaturę z zakresu historii i teorii sztuki, także krytyki artystycznej, filozofii, psychologii. Nawiązuje także do praktyk artystycznych wybranych twórców. Jest próbą ukazania, w tym kontekście, wyborów malarskich - skierowania uwagi bardziej ku wnętrzu i formom abstrakcyjnym, poszukiwania inspiracji w sferze wyobraźni i szeroko rozumianych tekstów kultury, aniżeli rzeczywistości i problematyki codziennej.

Część artystyczna składa się z cyklu prac objętych wspólnym tytułem *Kosmogonie* – 11 płócien o formacie 130x100 cm oraz 3 wielomodułowych obiektów, wszystkie w technice malarstwa olejnego na płótnie i tworzy koncepcyjną całość – obrazy dopełniają się kompozycyjnie i tematycznie. Moje obecne prace są konsekwencją wcześniejszej drogi i kontynuacją cykli tworzonych w ostatnich latach, zatytułowanych: *Fazy Księżycy – Konfiguracje, Konstelacje, Zaćmienia...*

Idea przedsięwzięcia skupia się wokół problemu poszukiwania autorskich rozwiązań w zakresie języka plastycznego, języka abstrakcji, wprowadzaniu własnych znaków, symboli i środków plastycznych, malarskich, badaniu wzajemnych relacji w zakresie formy i koloru, również nadawaniu nowego znaczenia i kontekstu dla symboliki uniwersalnej. Celem mojej pracy jest eksplorowanie obszaru sztuki niefiguratywnej, badanie granicy między figuralnością a abstrakcją, próba przekazania własnym językiem treści wykraczających poza wrażenia czysto wizualne. W cyklu doktorskim jak i we wcześniejszych pracach, polem dla moich badań i dociekań twórczych jest szeroko pojęta abstrakcyjna przestrzeń kosmiczna, ale kojarzona raczej z nieograniczonym obszarem wyobraźni, sfery myśli, przeżyć, doświadczeń, niepokojów i refleksji.

Moja praca jest próbą przywrócenia pojęć porzucanych, zaniechanych w głównym nurcie sztuki współczesnej - opartych o szeroko pojętą estetykę – powrót do pojęć piękna i duchowości, nadania im nowego znaczenia.

Moje malarstwo jest tworzeniem autorskiego, oryginalnego języka przekazu opartego na abstrakcji, jest próbą docierania do głębszych znaczeń wynikających z użytych czysto plastycznych środków wyrazu. Jest w końcu dążeniem do wolności, czego odzwierciedleniem w zakresie formy jest zobrazowana otwarta przestrzeń o wymiarze kosmicznym, a pod względem kolorystycznym dominanta błękitu w różnych jego odmianach. Tworzę na płótnach własne kosmogonie, luźno nawiązujące do form kojarzonych z przestrzenią kosmiczną. Posługując się minimalistycznymi środkami formalnymi, zwykle geometrycznymi i w głównej mierze formą koła, dążę do harmonii kompozycyjnej a przez nią do wartości wyższego rzędu. Język malarskiej abstrakcji staje się dla mnie szansą na duchową przygodę.

Przekraczając granice przedstawienia i wchodząc w sferę odrealnienia ma się do czynienia z czymś nieskończonym i absolutnym. Przywodzi to na myśl kosmiczny przedsokratejski Apeiron – bezkres,

będący początkiem wszechrzeczy i powstający wciąż na nowo – symbolizujący coś bezgranicznego, nieokreślonego, tajemniczego.

Moje obrazy powstają długo, proces malowania oparty jest na wielowarstwowym nakładaniu farby, eliminacji elementów, rzadziej dodawaniu; faza wstępna znacznie różni się od ostatecznej formy. Praca pisemna jest w pewnym sensie zapisem tego żmudnego procesu, od pomysłu - koncepcji, poprzez analizę, w sensie praktycznym – redukcję, do syntezy i harmonii. Proces malowania nabiera kontemplacyjnego charakteru, staje się urzeczywistnieniem wyobrażonego świata, projekcją myśli, przeczuć... jest kreacją wewnętrznego kosmosu.